

บทที่ 3

ผลการวิจัย

ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการศึกษาเรื่อง “การจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด กรณีศึกษาครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลสันทรายหลวง จังหวัดเชียงใหม่” โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นการพรรณนาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 เป็นการพรรณนาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

ส่วนที่ 3 เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระ ซึ่งแบ่งออกเป็นการวิเคราะห์การแปรผันสองทาง โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย และการวิเคราะห์การแปรผันหลายทาง โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุและการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน ซึ่งมีรายละเอียดของส่วนต่างๆ ดังนี้

3.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การนำเสนอลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในส่วนนี้ เป็นการพรรณนาลักษณะทั่วไปของตัวแปรอิสระ แบ่งออกเป็น ลักษณะทางประชากรและสังคม ลักษณะทางการสื่อสาร และลักษณะทางจิตวิทยา ซึ่งมีรูปแบบการนำเสนอที่แตกต่างกันตามระดับของตัวแปร คือ ตัวแปรระดับกลุ่ม ได้แก่ เพศ อาชีพ และความคาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด นำเสนอโดยใช้การกระจายความถี่และอัตราร้อยละ ส่วนตัวแปรระดับช่วง ได้แก่ อายุ จำนวนปีที่ศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน การรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด และความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด นำเสนอโดยใช้การกระจายความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.1.1 ลักษณะทางประชากรและสังคม

ลักษณะทางประชากรและสังคม ประกอบด้วยตัวแปรเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยนำเสนอรายละเอียดไว้ในตาราง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การกระจายความถี่และร้อยละ ของตัวแปรลักษณะทางประชากรและสังคม

ลักษณะทางประชากรและสังคม	ร้อยละ	จำนวน
เพศ		
ชาย	32.9	181
หญิง	67.1	369
รวม	100.0	550
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	12.2	67
30-39 ปี	18.4	101
40-49 ปี	32.0	176
50-59 ปี	24.5	135
ตั้งแต่ 60 ปีและมากกว่า	12.9	71
รวม	100.0	550
ค่าเฉลี่ย (Mean) = 45.41	ค่ามัธยฐาน (Median) = 45	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 12.316	ค่าต่ำสุด = 20	ค่าสูงสุด = 79
การศึกษา		
ไม่ได้เรียน	0.7	4
ประถมศึกษาตอนต้น	1.1	6
ประถมศึกษาตอนปลาย	48.0	264
มัธยมศึกษาตอนต้น	10.9	60
มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.	12.7	70
ปวศ. / อนุปริญญา	5.5	30
ปริญญาตรี	18.2	100
ปริญญาโท/ปริญญาเอก	2.9	16
รวม	100	550
ค่าเฉลี่ย (Mean) = 8.77	ค่ามัธยฐาน (Median) = 7	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 5.066	ค่าต่ำสุด = 0	ค่าสูงสุด = 20

ลักษณะทางประชากรและสังคม (ต่อ)	ร้อยละ	จำนวน
อาชีพ		
ไม่ประกอบอาชีพ	25.5	140
ผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	7.5	41
ผู้ปฏิบัติงานบริหาร งานจัดการ และข้าราชการ	2.9	16
เสมียนพนักงานและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	3.6	20
ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้า	24.9	137
บริการ	6.4	35
ผู้ทำงานกสิกรรม เลี้ยงสัตว์ ทำงานป่าไม้	9.5	52
ช่างและผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต การขนส่ง- และกรรมกร	19.8	109
รวม	100.0	550
รายได้ของผู้ให้สัมภาษณ์ : เดือน		
ต่ำกว่า 1,000 บาท	4.2	23
1,000- 4,999 บาท	32.5	179
5,000- 9,999 บาท	27.8	153
10,000-19,999 บาท	17.3	95
ตั้งแต่ 20,000 บาท ขึ้นไป	18.2	100
รวม	100.0	550
ค่าเฉลี่ย (Mean) = 12,267.18	ค่ามัธยฐาน (Median) = 6,000	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 25121.66	ค่าต่ำสุด = 0	ค่าสูงสุด = 300,000
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน		
ต่ำกว่า 5 ปี	23.8	131
5-9 ปี	10.0	55
10-19 ปี	8.9	49
20-29 ปี	8.9	49
30-39 ปี	9.5	52
40-49 ปี	17.6	97
50-59 ปี	14.7	81
ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	6.5	36
รวม	100.0	550
ค่าเฉลี่ย (Mean) = 27.82	ค่ามัธยฐาน (Median) = 28	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 21.853	ค่าต่ำสุด = 1	ค่าสูงสุด = 79

เพศ

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ มีประชากรเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 67.1 เปรียบเทียบกับร้อยละ 32.9) การที่มีเพศหญิงเป็นส่วนใหญ่ นั้น น่าจะเนื่องมาจากเกณฑ์ในการเลือกผู้ให้สัมภาษณ์คือ ผู้ที่มีหน้าที่หลักของครัวเรือนในการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด โดยเริ่มตั้งแต่การเลือกซื้อสินค้าจนถึงการกำจัดขยะมูลฝอย ซึ่งส่วนใหญ่ผู้รับผิดชอบหลักในครัวเรือนจะเป็นเพศหญิง

อายุ

กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ยประมาณ 45 ปี น้อยที่สุด 20 และมีอายุสูงสุด 79 ปี เมื่อแบ่งพิจารณาออกเป็น 5 กลุ่มอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 40 ถึง 49 ปี (ร้อยละ 32.0) มีสัดส่วนสูงที่สุด และรองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 50 ถึง 59 ปี (ร้อยละ 24.5) ถัดมาได้แก่ กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 30 ถึง 39 ปี (ร้อยละ 18.4) กลุ่มที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีและมากกว่า (ร้อยละ 12.9) และกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี (ร้อยละ 12.2) ตามลำดับ

การศึกษา

กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยประมาณ 8.8 ปี มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.066 มีจำนวนปีการศึกษาต่ำสุดคือ ไม่ได้เรียน และจำนวนปีการศึกษาสูงสุดคือ 20 ปี โดยเมื่อแบ่งพิจารณาออกเป็น 8 กลุ่ม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลายมีสัดส่วนสูงสุด ร้อยละ 48.0 รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 18.2 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. ร้อยละ 12.7 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 10.9 การศึกษาระดับปวส. หรืออนุปริญญา ร้อยละ 5.5 การศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก ร้อยละ 2.9 การศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 1.1 และกลุ่มที่ไม่ได้เรียน ร้อยละ 0.7 ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่าการศึกษานี้มีประชากรที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและสูงกว่าในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง ทั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจากเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง

อาชีพ

เมื่อแบ่งพิจารณาอาชีพของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 8 กลุ่ม พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ไม่ประกอบอาชีพมีสัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ 25.5) รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพเป็นผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้า (ร้อยละ 24.9) ช่างและผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิต การขนส่ง และกรรมกร (ร้อยละ 19.8) ผู้ทำงานกสิกรรม เลี้ยงสัตว์ ทำงานป่าไม้ (ร้อยละ 9.5) ผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง (ร้อยละ 7.5) ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริการ (ร้อยละ 6.4) เสมียนพนักงาน

และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง (ร้อยละ3.6) และ ผู้ปฏิบัติงานบริหาร งานจัดการ และข้าราชการ (ร้อยละ2.9) ตามลำดับ

รายได้

กลุ่มตัวอย่างมีรายได้มัธยฐาน (Median) 6,000 บาทต่อเดือน โดยมีรายได้ต่ำสุดที่ได้รับคือ ไม่มีรายได้ และรายได้สูงสุด 300,000 บาท จัดกลุ่มรายได้เป็น 5 กลุ่ม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ระหว่าง 1,000 ถึง 4,999 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 32.5) รองลงมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ระหว่าง 5,000 ถึง 9,999 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 27.8) รายได้ตั้งแต่ 20,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป (ร้อยละ 18.2) รายได้ 10,000 ถึง 19,999 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 17.3) และกลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 1,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ4.2) ตามลำดับ จากการวิเคราะห์เบื้องต้นถึงลักษณะการกระจายความถี่ของรายได้ พบข้อสังเกตว่า ค่าเฉลี่ยและมัธยฐานแตกต่างกันมาก (12,267 บาทเปรียบเทียบกับ 6,000 บาท) และยังมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงมากถึง 25121.66 ซึ่งสะท้อนให้ทราบว่าข้อมูลรายได้มีการแจกแจงแบบไม่ปกติ (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ข รูปที่ 1.3) ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเนื่องมาจาก การที่รายได้ต่ำหรือสูงผิดปกติไปจากกลุ่ม ซึ่งจากการพิจารณาข้อมูลในรายละเอียดพบว่า กลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดคือ ไม่มีรายได้ มีจำนวน 10 ราย และกลุ่มที่มีรายได้สูงสุดมีรายได้ 300,000 บาท มีจำนวน 3 ราย ดังนั้นเมื่อนำตัวแปรรายได้เข้าไปวิเคราะห์ในส่วนของ การวิเคราะห์การแปรผันสองทางและหลายทางจะได้พิจารณาปรับตัวแปรนี้ให้เหมาะสม ตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์ถัดไป

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ในชุมชนเป็นระยะเวลาเฉลี่ยประมาณ 28 ปี เมื่อแบ่งพิจารณาออกเป็น 8 กลุ่ม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่ำกว่า 5 ปีมีสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 23.8) รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนระหว่าง 40 ถึง 49 ปี (ร้อยละ 17.6) 50 ถึง 59 ปี (ร้อยละ 14.7) 5 ถึง 9 ปี (ร้อยละ 10.0) 30 ถึง 39 ปี (ร้อยละ 9.5) กลุ่มที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนระหว่าง 10 ถึง 19ปีและ 20 ถึง 29 ปี มีสัดส่วนเท่ากัน (ร้อยละ 8.9) และ 60ปีขึ้นไป (ร้อยละ 6.5) ตามลำดับ

3.1.2 ลักษณะทางการสื่อสาร

ลักษณะทางการสื่อสาร ประกอบด้วยตัวแปรการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด และความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด โดยนำเสนอรายละเอียดไว้ดังนี้

การรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

ตัวแปรนี้มาจากข้อคำถามที่ว่า “ในรอบ 3 เดือนที่ผ่านมา ท่านได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย จากแหล่งต่างๆต่อไปนี้บ่อยเพียงใด” จำนวน 11 ข้อ เมื่อพิจารณาร้อยละของกลุ่มตัวอย่างด้านการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดเป็นรายข้อ ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างด้านการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

คำถามด้านการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด	ได้รับ		ไม่ได้รับ	รวม ร้อยละ (จำนวน)
	บ่อยครั้ง	นานๆครั้ง		
1.โทรทัศน์	27.5	28.5	44.0	100.0 (550)
2.วิทยุ	9.6	30.9	59.5	100.0 (550)
3.หนังสือพิมพ์	19.6	20.7	59.6	100.0 (550)
4.หอกระจายข่าวของชุมชน	7.8	37.8	54.4	100.0 (550)
5.วารสาร/ จุลสาร/ แผ่นพับ/ ใบปลิว/ ป้ายโฆษณา	8.9	18.4	72.7	100.0 (550)
6.เจ้าหน้าที่สาธารณสุข	4.4	15.3	80.4	100.0 (550)
7.เจ้าหน้าที่เทศบาล	8.0	26.5	65.5	100.0 (550)
8.ผู้ใหญ่บ้าน/ ผู้นำชุมชน/ คณะกรรมการหมู่บ้าน	13.8	40.4	45.8	100.0 (550)
9.เพื่อนบ้าน/ คนรู้จักในหมู่บ้าน	15.6	35.5	48.9	100.0 (550)
10.สมาชิกในครอบครัว/ ญาติ	19.5	24.7	55.8	100.0 (550)
11.อินเทอร์เน็ต	1.6	1.1	97.3	100.0 (550)

จากตารางดังกล่าว พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดบ่อยครั้งหรือนานๆครั้ง จากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด (ร้อยละ 56) รองลงมาคือผู้ใหญ่บ้าน/ ผู้นำชุมชน/ คณะกรรมการหมู่บ้าน (ร้อยละ 54.2) ตามด้วยเพื่อนบ้าน/ คนรู้จักในหมู่บ้าน (ร้อยละ 51.1) หอกระจายข่าวของชุมชน (ร้อยละ 45.6) สมาชิกในครอบครัว/ ญาติ (ร้อยละ 44.2) ถัดมาได้แก่ วิทยุและหนังสือพิมพ์ ที่กลุ่มตัวอย่างได้รับใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 40.5 และ 40.3) เจ้าหน้าที่เทศบาล (ร้อยละ 34.5) วารสาร/ จุลสาร/ แผ่นพับ/ ใบปลิว/ ป้ายโฆษณา (ร้อยละ

27.3) เจ้าหน้าที่สาธารณสุข (ร้อยละ 19.6) และอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่กลุ่มตัวอย่างได้รับในสัดส่วนน้อยที่สุด (ร้อยละ 2.7)

เมื่อนำข้อมูลด้านการรับข่าวสารข้างต้นมาคิดคำนวณเป็นคะแนนด้านการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ดังปรากฏในตารางที่ 4 โดยมีเกณฑ์ในการคำนวณ คือ บ่อยครั้งให้ 2 คะแนน นานๆครั้งให้ 1 คะแนน และไม่ได้รับให้ 0 คะแนน

จากการคิดคำนวณเป็นคะแนนด้านการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนของการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดเฉลี่ย 5.53 คะแนน โดยมีคะแนนต่ำสุด 0 คะแนน และสูงสุด 20 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.48 เมื่อแบ่งการพิจารณาออกเป็น 4 กลุ่ม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดระหว่าง 3 ถึง 6 คะแนนในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 46.0) รองลงมา คือ กลุ่มที่มีคะแนนระหว่าง 7 ถึง 9 คะแนน (ร้อยละ 19.5) ตามด้วยกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนต่ำกว่า 3 คะแนน (ร้อยละ 18.7) และกลุ่มที่มีคะแนนตั้งแต่ 10 คะแนนขึ้นไป (ร้อยละ 15.8) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 การกระจายความถี่และร้อยละ ของคะแนนด้านการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

คะแนน	ร้อยละ	จำนวน
ต่ำกว่า 3 คะแนน	18.7	103
3-6 คะแนน	46.0	253
7-9 คะแนน	19.5	107
10 คะแนน ขึ้นไป	15.8	87
รวม	100.0	550
ค่าเฉลี่ย (Mean) = 5.53	ค่ามัธยฐาน (Median) = 5	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 3.48	ค่าต่ำสุด = 0	ค่าสูงสุด = 20

ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

คำถามชุดนี้เป็นการวัดความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด จากข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ดังรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

คำถามด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด	ใช่	ไม่ใช่	รวม ร้อยละ (จำนวน)
1. กระดาษที่ใช้แล้วไม่สามารถนำกลับมาทำเป็นกระดาษใช้ใหม่ได้	25.3	74.7	100.0 (550)
2. ขยะประเภทพลาสติก เช่น ขวดแชมพู ขวดน้ำดื่ม ไม่สามารถนำมาแปรรูปใช้ใหม่ได้	19.6	80.4	100.0 (550)
3. การซ่อมแซมเครื่องใช้ที่ชำรุด ไม่ใช่หลักการลดปริมาณขยะที่ถูกต้อง	49.3	50.7	100.0 (550)
4. การนำขยะไปทิ้งลงถังขยะที่ทางเทศบาลจัดเตรียมไว้เป็นการลดปริมาณขยะที่ดีที่สุด	86.0	14.0	100.0 (550)
5. การลดปริมาณขยะจำพวกขวดแก้ว ขวดเครื่องดื่มต่างๆ เช่น ขวดน้ำอัดลมหรือขวดสุรา ได้ดีที่สุดคือการทุบให้แตกแล้วนำไปทิ้งลงถังขยะ	21.6	78.4	100.0 (550)
6. การเลือกใช้ถ่านไฟฉายที่สามารถชาร์จหรือประจุไฟฟ้าใหม่ได้ ไม่สามารถลดปริมาณขยะจำพวกถ่านไฟฉาย	53.5	46.5	100.0 (550)
7. การใช้หลอดไฟแบบฟลูออโรสเซียมอายุการใช้งานนานแต่ไม่ช่วยให้ปริมาณขยะลดลง	56.5	43.5	100.0 (550)
8. การใช้น้ำยาล้างจานชนิดเติมไม่ใช้วิธีที่ถูกต้องในการลดปริมาณขยะ	57.1	42.9	100.0 (550)
9. การฝังขยะจำพวกถุงพลาสติกและโฟม เป็นการช่วยลดปริมาณขยะจำพวกนี้ได้ดีที่สุด	66.2	33.8	100.0 (550)
10. เศษแก้วแตกไม่สามารถนำกลับไปหลอมเพื่อทำขวดใหม่ได้	28.7	71.3	100.0 (550)

จากตารางดังกล่าว เมื่อพิจารณาร้อยละของผู้ตอบคำถามข้อมูลด้านความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดเป็นรายชื่อ พบว่าความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดที่กลุ่มตัวอย่างเข้าใจถูกต้องมากที่สุดคือ ขยะประเภทพลาสติก เช่น ขวดแชมพู ขวดน้ำดื่ม ไม่สามารถ นำมาแปรรูปใช้ใหม่ได้ (ร้อยละ 80.4) รองลงมาคือ การลดปริมาณขยะจำพวกขวดแก้ว ขวดเครื่องดื่มต่างๆ เช่น ขวดน้ำอัดลมหรือขวดสุรา ได้ดีที่สุดคือการทุบให้แตกแล้วนำไปทิ้งลงถังขยะ (ร้อยละ 78.4) กระดาษที่ใช้แล้วไม่สามารถนำกลับมาทำเป็นกระดาษ ใช้ใหม่ได้ (ร้อยละ 74.7) เศษแก้วแตกไม่สามารถนำกลับไปหลอมเพื่อทำขวดใหม่ได้ (ร้อยละ 71.3) และการซ่อมแซมเครื่องใช้ที่ชำรุด ไม่ใช่หลักการลดปริมาณขยะที่ถูกต้อง (ร้อยละ 50.7) ตามลำดับ

ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ที่ถูกต้องคือ การนำขยะ ไปทิ้งลงถังขยะที่ทางเทศบาลจัดเตรียมไว้เป็นการลดปริมาณขยะที่ดีที่สุด (ตอบถูกเพียงร้อยละ 14.0) การฝังขยะ

จำพวกถุง พลาสติกและโฟมเป็นการช่วยลดปริมาณขยะจำพวกนี้ได้ดีที่สุด (ตอบถูกเพียงร้อยละ 33.8) การใช้น้ำยาล้างจานชนิดเคมีไม่ใช่วิธีที่ถูกต้องในการลดปริมาณขยะ (ตอบถูกร้อยละ 42.9) การใช้หลอดไฟแบบพอมมีอายุการใช้งานนานแต่ไม่ช่วยให้ปริมาณขยะลดลง (ตอบถูกร้อยละ 43.5) และการเลือกใช้ถ่านไฟฉายที่สามารถชาร์จหรือประจุไฟฟ้าใหม่ได้ไม่สามารถลดปริมาณขยะจำพวกถ่านไฟฉาย (ตอบถูกร้อยละ 46.5) ตามลำดับ

เมื่อนำข้อคำถามทั้ง 10 ข้อมาคิดเป็นคะแนนความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ในตารางที่ 6 โดยมีเกณฑ์ในการคิดคำนวณ คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน และตอบผิดให้ 0 คะแนน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดเฉลี่ย 5.36 คะแนน โดยมีคะแนนต่ำสุด 0 คะแนน และสูงสุด 10 คะแนน เมื่อจัดกลุ่มคะแนนเป็น 4 กลุ่ม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนของความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คือ คะแนนระหว่าง 3 ถึง 6 คะแนนมีสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 46.5) รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนระหว่าง 7 ถึง 9 คะแนน (ร้อยละ 34.0) ถัดมาเป็นกลุ่มที่มีคะแนนต่ำกว่า 5 คะแนน (ร้อยละ 14.7) และกลุ่มที่มีคะแนนตั้งแต่ 10 คะแนนขึ้นไป (ร้อยละ 4.7) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 การกระจายความถี่และร้อยละ ของคะแนนความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

คะแนน	ร้อยละ	จำนวน
ต่ำกว่า 3 คะแนน	14.7	81
3-6 คะแนน	46.5	256
7-9 คะแนน	34.0	187
10 คะแนนขึ้นไป	4.7	26
รวม	100.0	550
ค่าเฉลี่ย (Mean) = 5.36	ค่ามัธยฐาน (Median) = 6	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.612	ค่าต่ำสุด = 0	ค่าสูงสุด = 10

3.1.3 ลักษณะทางจิตวิทยา

ลักษณะทางจิตวิทยา ประกอบด้วยตัวแปรความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด และความคาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด โดยนำเสนอรายละเอียดไว้ดังนี้

ความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

ตัวแปรนี้มาจากข้อคำถามที่ว่า “ท่านมีความคิดเห็นกับข้อความต่อไปนี้อย่างไร” จำนวน 11 ข้อ ซึ่งมีรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7 ร้อยละของผู้ตอบคำถามด้านความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

คำถามด้านความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ปานกลาง	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	รวมร้อยละ (จำนวน)
1.การแยกขยะเป็นเรื่องที่ยุ่งยากและเสียเวลา	20.5	28.2	7.3	29.5	14.5	100.0(550)
2.การทิ้งขยะในพื้นที่โล่งว่างเป็นสิ่งไม่เสียหาย ใครๆ ก็ทำกัน	1.1	4.7	1.8	55.1	37.3	100.0(550)
3.การหลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติกเป็นสิ่งที่ไม่ทำได้ยาก	31.8	44.9	7.8	12.9	2.5	100.0(550)
4.การแยกขยะไม่สามารถช่วยลดปริมาณขยะได้	17.6	30.9	6.4	31.1	14.0	100.0(550)
5.การแยกขยะเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการหาภาชนะหรือถุงดำมาใส่	20.2	30.7	8.4	32.0	8.7	100.0(550)
6.การจัดการขยะควรเป็นหน้าที่ของเทศบาลเท่านั้น	28.2	30.5	6.9	23.5	10.9	100.0(550)
7.การจัดการขยะควรเป็นหน้าที่ของทุกคนในชุมชนรับผิดชอบร่วมกัน**	33.8	63.1	1.8	0.7	0.5	100.0(550)
8.ทุกคนในชุมชนมีส่วนในการก่อให้เกิดขยะ**	29.5	65.3	2.0	2.7	0.5	100.0(550)
9.การรณรงค์ให้ประชาชนช่วยกันลดปริมาณขยะตามสื่อต่างๆไม่สามารถช่วยลดปริมาณขยะลงได้	21.1	40.9	9.5	23.5	5.1	100.0(550)
10.การลดปริมาณขยะเป็นการรักษาสิ่งแวดล้อม**	33.3	65.5	1.1	0.2	0.0	100.0(550)
11.การคำนึงถึงการจัดการขยะก่อนซื้อสินค้าทุกครั้ง ไม่สามารถช่วยลดปริมาณขยะ	22.2	45.5	6.9	19.3	6.2	100.0(550)

** ข้อคำถามเชิงบวก

จากตารางข้างต้น พบว่า ในส่วนของข้อคำถามเชิงบวก กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดเห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า การลดปริมาณขยะเป็นการรักษาสิ่งแวดล้อมในสัดส่วนสูงที่สุด (ร้อยละ

98.8) รองลงมาคือ เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า ทุกคนในชุมชนมีส่วนในการก่อให้เกิดขยะ (ร้อยละ 94.8) และการจัดการขยะควรเป็นหน้าที่ของทุกคนในชุมชนรับผิดชอบร่วมกัน (ร้อยละ 96.9) ตามลำดับ ในส่วนของข้อคำถามเชิงลบ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งว่า การทิ้งขยะในพื้นที่โล่งว่างเป็นสิ่งไม่เสียหาย ใดๆ ก็ทำกันในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 92.4) รองลงมาคือ ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งว่า การแยกขยะเป็นการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการหาภาชนะหรือถุงดำมาใส่ (ร้อยละ 40.7) ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งว่า การแยกขยะไม่สามารถช่วยลดปริมาณขยะได้ (ร้อยละ 45.1) การแยกขยะเป็นเรื่องที่ยุ่งยากและเสียเวลา (ร้อยละ 44.0) การจัดการขยะควรเป็นหน้าที่ของเทศบาลเท่านั้น (ร้อยละ 30.4) การรณรงค์ให้ประชาชนช่วยกันลดปริมาณขยะตามสื่อต่างๆ ไม่สามารถช่วยลดปริมาณขยะลงได้ (ร้อยละ 28.6) การคำนึงถึงการจัดการขยะก่อนซื้อสินค้าทุกครั้ง ไม่สามารถช่วยลดปริมาณขยะ (ร้อยละ 25.5) และการหลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติกเป็นสิ่งที่ไม่ทำได้ยาก (ร้อยละ 15.4) ตามลำดับ

เมื่อนำคะแนนคำตอบของข้อคำถามข้างต้นมาคำนวณเป็นระดับด้านความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคือ ในข้อคำถามเชิงบวก หากผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 5 คะแนน เห็นด้วยให้ 4 คะแนน ปานกลางให้ 3 คะแนน ไม่เห็นด้วยให้ 2 คะแนน ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 1 คะแนน และในข้อคำถามเชิงลบ หากผู้ตอบเห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 1 คะแนน เห็นด้วยให้ 2 คะแนน ปานกลางให้ 3 คะแนน ไม่เห็นด้วยให้ 4 คะแนน ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งให้ 5 คะแนน

ตารางที่ 8 การกระจายความถี่และร้อยละ ของคะแนนความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

คะแนน	ร้อยละ	จำนวน
ต่ำกว่า 25 คะแนน	14.2	78
25-29 คะแนน	11.6	64
30-34 คะแนน	24.9	137
35-39 คะแนน	14.0	77
40-44 คะแนน	18.5	102
ตั้งแต่ 45 คะแนน ขึ้นไป	16.7	92
รวม	100.0	550
ค่าเฉลี่ย (Mean) = 35.25	ค่ามัธยฐาน (Median) = 34	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 8.428	ค่าต่ำสุด = 20	ค่าสูงสุด = 55

จากตารางที่ 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดอยู่ในเกณฑ์ปานกลางค่อนข้างต่ำ โดยกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดเฉลี่ย 35.25 คะแนน มีคะแนนต่ำสุด 20 คะแนน และคะแนนสูงสุด 55 คะแนน เมื่อแบ่งพิจารณาออกเป็น 6 กลุ่ม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดมีคะแนนระหว่าง 30 ถึง 34 คะแนนในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 24.9) รองลงมาคือ กลุ่มที่มีคะแนนระหว่าง 40 ถึง 44 คะแนน (ร้อยละ 18.5) ถัดมากลุ่มที่มีคะแนนตั้งแต่ 45 คะแนนขึ้นไป (ร้อยละ 16.7) ตามด้วยกลุ่มที่มีคะแนนต่ำกว่า 25 คะแนน (ร้อยละ 14.2) ต่อมาคือ กลุ่มที่มีคะแนนระหว่าง 35 ถึง 39 คะแนน (ร้อยละ 14.0) และกลุ่มที่มีคะแนนระหว่าง 25 ถึง 29 คะแนน (ร้อยละ 11.6) ตามลำดับ

ความคาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

ตัวแปรนี้มาจากข้อคำถามที่ว่า “ท่านคาดหวังว่าจะได้ประโยชน์อะไรจากการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน” ซึ่งมีรายละเอียดในตารางดังนี้

ตารางที่ 9 ร้อยละของความคาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

ลักษณะ	ร้อยละ	จำนวน
คาดหวัง	55.6	306
ไม่คาดหวัง	44.4	244
รวม	100.0	550

จากตารางข้างต้นพบว่า กลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งหนึ่งคาดหวังว่าจะได้รับประโยชน์จากการจัดการขยะ มูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (ร้อยละ 55.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 44.4) เมื่อพิจารณาเฉพาะกลุ่มที่คาดหวัง โดยสอบถามถึงประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับคืออะไร พบว่า การช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นภายในชุมชนเป็นประเด็นที่มีการกล่าวถึงในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 61.8) รองลงมาคือ ช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม (ร้อยละ 49.7) เป็นการเพิ่มรายได้จากการขายขยะให้กับครัวเรือนอีกทางหนึ่ง (ร้อยละ 48.7) ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายจากการนำของเหลือใช้กลับมาใช้ซ้ำ (ร้อยละ 33.3) เป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (ร้อยละ 24.8) นำไปทำปุ๋ย (ร้อยละ 18.6) และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจัดการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดอื่นๆ ได้แก่ ทำให้บ้านสะอาดไม่มีเชื้อโรค, ลดแหล่งแพร่หรือสะสมเชื้อโรค, เทศบาลสามารถนำไปจัดการต่อได้ง่ายขึ้น และงานฝีมือ เช่น กระเป๋า

สถานจากกระดาษหนังสือพิมพ์เก่า และถาดใส่ผลไม้ที่ทำมาจากไม้ไผ่สกริม เป็นต้น (ร้อยละ 4.6) ตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ร้อยละของประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (สามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	ร้อยละ	จำนวน
- สามารถลดปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นภายในชุมชนได้	61.8	306
- ช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม	49.7	306
- เป็นการเพิ่มรายได้จากการขายขยะให้กับครัวเรือน อีกทางหนึ่ง	48.7	306
- ประหยัดค่าใช้จ่ายจากการของเหลือใช้กลับมาใช้ซ้ำ	33.3	306
- ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	24.8	306
- นำไปทำปุ๋ย	18.6	306
- อื่นๆ ได้แก่ บ้านสะอาดไม่มีเชื้อโรค, ไม่เป็นแหล่งแพร่ หรือสะสมเชื้อโรค, เทศบาลสามารถนำไปจัดการต่อได้ ง่ายขึ้นและงานฝีมือ	4.6	306

3.2 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์การจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด เป็นการศึกษาตัวแปรตามเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษา นั่นคือ พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดของครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลสันทรายหลวง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตัวแปรพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดมาจากข้อคำถามที่ว่า “ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านปฏิบัติกิจกรรมเหล่านี้บ่อยเพียงใด” ซึ่งมีรายละเอียดในตารางดังที่ 11

ตารางที่ 11 ร้อยละของผู้ตอบคำถามด้านเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

คำถามด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบางครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติ	รวมร้อยละ (จำนวน)
1. ใช้วัสดุที่ย่อยสลายได้เช่นใบตอง แทนการใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟม	8.0	44.2	47.8	100.0(550)
2. นำวัสดุที่เหลือใช้ไปคัดแปลงเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่น	6.9	29.6	63.5	100.0(550)
3. เลือกใช้สินค้าชนิดเดิม เช่นน้ำยาล้างจานชนิดเดิม ผงกาแฟและครีมอาบน้ำ	42.7	37.3	20.0	100.0(550)
4. เลือกซื้อเครื่องคั้นชนิดคั้นขวด เช่นน้ำคั้น หรือน้ำอัดลม	31.8	26.4	41.8	100.0(550)
5. ส่วนใหญ่นำเครื่องใช้ที่ชำรุดไปทิ้งแล้วซื้อใหม่มากกว่าที่จะซ่อมแซม**	25.3	52.2	22.5	100.0(550)
6. นำของที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำ เช่นขวดแก้วใส่อาหาร/เครื่องคั้นที่หมดแล้วนำกลับมาใช้ใส่น้ำตาลทราย หรือการใช้กระดาษทั้งสองหน้า เป็นต้น	52.2	39.1	8.7	100.0(550)
7. คัดแยกขยะมูลฝอยที่ใช้ประโยชน์ได้และใช้ไม่ได้ออกจากกัน	30.2	44.7	25.1	100.0(550)
8. รวบรวมขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้ไปขาย	48.2	39.3	12.5	100.0(550)
9. หัวตะกร้อหรือใช้ถุงผ้าเมื่อไปซื้อของ	6.4	18.9	74.7	100.0(550)
10. ท่านมักจะถามตนเองเสมอก่อนซื้อสินค้าว่าของสิ่งนี้จะถูกกำจัดอย่างไร เมื่อใช้หมดแล้ว	6.5	17.1	76.4	100.0(550)

**ข้อคำถามเชิงลบ

เมื่อพิจารณาร้อยละของผู้ตอบคำถามด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดเป็นรายข้อพบว่า พฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งมีการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด คือ ปฏิบัติเป็นประจำหรือปฏิบัติบางครั้งกรณีคำถามเชิงบวกหรือคำถามที่ควรปฏิบัติ ได้แก่ นำของที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำ เช่นขวดแก้วใส่อาหาร/เครื่องคั้นที่หมดแล้วนำกลับมาใช้ใส่น้ำตาลทราย หรือการใช้กระดาษทั้งสองหน้า เป็นต้น (ร้อยละ 91.3) รวบรวมขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้ไปขาย (ร้อยละ 87.5) เลือกใช้สินค้าชนิดเดิม เช่นน้ำยาล้างจานชนิดเดิม ผงกาแฟ และครีมอาบน้ำ (ร้อยละ 80.0) คัดแยกขยะมูลฝอยที่ใช้ประโยชน์ได้และใช้ไม่ได้ออกจากกัน (ร้อยละ 74.9) เลือกซื้อเครื่องคั้นชนิดคั้นขวด เช่นน้ำคั้น หรือน้ำอัดลม (ร้อยละ 58.2) และใช้วัสดุที่ย่อยสลายได้เช่นใบตอง แทนการใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟม (ร้อยละ 52.2) ส่วนในกรณีข้อคำถามเชิงลบหรือคำถามที่ไม่ควรปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พฤติกรรมมากกว่าครึ่งหนึ่งมีการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด คือ ไม่เคยปฏิบัติหรือปฏิบัติบางครั้งที่ส่วนใหญ่นำเครื่องใช้ที่ชำรุดไปทิ้งแล้วซื้อใหม่มากกว่าที่จะซ่อมแซม (ร้อยละ 74.7)

สำหรับพฤติกรรมที่กลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งหนึ่งปฏิบัติโดยยังมีพฤติกรรมไม่ช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ซึ่งต้องมีการปรับปรุงพฤติกรรมหรือควรได้รับคำแนะนำในการปฏิบัติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดและการช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดให้มาก คือ ไม่เคยปฏิบัติ ในกรณีคำถามเชิงบวกหรือคำถามที่ควรปฏิบัติได้แก่ ท่านมักจะถามตนเองเสมอก่อนซื้อสินค้าว่าของสิ่งนี้จะถูกกำจัดอย่างไร เมื่อใช้หมดแล้ว (ร้อยละ 76.4) หิ้วตะกร้าหรือใช้ถุงผ้า เมื่อไปซื้อของ (ร้อยละ 74.7) และนำวัสดุที่เหลือใช้ไปคัดแปลงเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่น (ร้อยละ 63.5)

หากพิจารณาจากคะแนนคำตอบของข้อคำถามด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ในข้อคำถามเชิงบวก หากผู้ตอบปฏิบัติเป็นประจำให้ 2 คะแนน ปฏิบัติบางครั้งให้ 1 คะแนน ไม่เคยปฏิบัติให้ 0 คะแนน ส่วนในข้อคำถามเชิงลบหากผู้ตอบปฏิบัติเป็นประจำให้ 0 คะแนน ปฏิบัติบางครั้งให้ 1 คะแนน ไม่เคยปฏิบัติให้ 2 คะแนน

ตารางที่ 12 การกระจายความถี่และร้อยละ ของคะแนนพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

คะแนน	ร้อยละ	จำนวน
ต่ำกว่า 5 คะแนน	17.8	98
5-9 คะแนน	41.1	226
10-14 คะแนน	30.5	168
15 คะแนน ขึ้นไป	10.5	58
รวม	100.0	550
ค่าเฉลี่ย (Mean) = 8.60	ค่ามัธยฐาน (Median) = 8	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 4.059	ค่าต่ำสุด = 0	ค่าสูงสุด = 19

ตารางที่ 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการปฏิบัติในการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ โดยกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนการปฏิบัติในการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดเฉลี่ย 8.60 คะแนน มีคะแนนต่ำสุด 0 คะแนน และคะแนนสูงสุด 19 คะแนน เมื่อแบ่งคะแนนพิจารณาออกเป็น 4 กลุ่ม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีคะแนนระหว่าง 5 ถึง 9 คะแนนในสัดส่วนสูงสุด (ร้อยละ 41.1) รองลงมาคือกลุ่มที่มีคะแนนระหว่าง 10 ถึง 14 คะแนน (ร้อยละ 30.5) ตามด้วยกลุ่มที่มีคะแนนต่ำกว่า 5 คะแนน (ร้อยละ 17.8) และกลุ่มที่มีคะแนนตั้งแต่ 15 คะแนนขึ้นไป (ร้อยละ 10.5) ตามลำดับ

3.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระคือ ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดของครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลสันทรายหลวง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลประกอบด้วย 1) ลักษณะทางประชากรและสังคม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 2) ลักษณะทางการสื่อสาร ได้แก่ การรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด และความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด 3) ลักษณะทางจิตวิทยา ได้แก่ ความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด และความคาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นผลการวิเคราะห์การแปรผันสองทาง และในส่วนที่ 2 เป็นผลการวิเคราะห์การแปรผันหลายทาง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.3.1 ผลการวิเคราะห์การแปรผันสองทาง (Bivariate analysis)

ในการวิเคราะห์การแปรผันสองทางนั้น เป็นการศึกษารูปร่างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว ผู้ศึกษาได้ใช้การวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย (Simple regression analysis) เพื่อศึกษาว่าตัวแปรตามและตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันไปในทิศทางใด มีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ และทดสอบสมมติฐาน โดยไม่ควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ โดยก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ถดถอยได้ดำเนินการตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ถดถอย*

ตัวแปรอิสระที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ ที่เป็นตัวแปรระดับช่วง (Interval scale) ได้แก่ อายุ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน คะแนนการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด คะแนนความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด และคะแนนความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ส่วนตัวแปรอื่นๆ ที่มีการแปลงให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยกลุ่มต่างๆที่สนใจให้ค่าเป็น 1 และกลุ่มอ้างอิง ให้ค่าเป็น 0 ได้แก่ เพศ การศึกษา อาชีพ และความคาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ดังนี้

เพศ

เพศหญิง	ให้ค่าเป็น	1
เพศชาย	ให้ค่าเป็น	0

* ดูรายละเอียดการตรวจสอบเงื่อนไขอื่นๆ ของการวิเคราะห์ถดถอยได้ในภาคผนวก

อาชีพ

- ผู้ไม่ประกอบอาชีพ = กลุ่มอ้างอิง	ให้ค่าเป็น	0
- ผู้ปฏิบัติงานด้านอื่นๆ (ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้า, บริการ, ผู้ทำงานนศกรรมเลี้ยงสัตว์ ทำงานป่าไม้, ช่างและ ผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิตการขนส่งและกรรมกร)	ให้ค่าเป็น	1
- ผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ (ผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพและ ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการ งานจัดการ และข้าราชการ, เสมียนพนักงานและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง)	ให้ค่าเป็น	1

ความคาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

คาดหวัง	ให้ค่าเป็น	1
ไม่คาดหวัง	ให้ค่าเป็น	0

ในกรณีของตัวแปรรายได้ เนื่องจากข้อมูลมีความเบ้มาก เนื่องจากมีค่าที่สูงหรือต่ำผิดปกติไปจากค่าอื่นๆ (outliers) การแจกแจงไม่เป็นแบบปกติตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์ถดถอย (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546: 216) เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวจึงตัดข้อมูลที่เป็นค่าสูงหรือต่ำผิดปกติออก ซึ่งประกอบไปด้วย กรณีที่ไม่มีรายได้ จำนวน 10 ราย และในกรณีที่มีรายได้มากกว่า 200,000 บาทต่อเดือน จำนวน 3 ราย คงเหลือกรณีศึกษาทั้งหมดที่จะนำไปวิเคราะห์การถดถอย จำนวน 537 ราย นอกจากนี้เงื่อนไขที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการวิเคราะห์ถดถอยคือ ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระต้องมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง จากผลการตรวจสอบพบว่าตัวแปรรายได้นั้นไม่เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าว จึงแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการใช้ค่า Logฐาน 10 แปลงข้อมูลตัวแปรรายได้ให้มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงและมีการกระจายตัวที่ดีขึ้น (ดูรายละเอียดได้ในภาคผนวก ข รูปที่ 1.3 (2))

สำหรับการทดสอบสมมติฐานนั้น ผู้ศึกษาใช้นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ดังปรากฏผลการวิจัยในตารางที่ 13 และมีรายละเอียดของแต่ละตัวแปร ดังนี้

* ดูรายละเอียดค่า outliers ได้ในภาคผนวก ข รูปที่ 1.3 (1)

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่ายของการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดของครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลสันทรายหลวง จังหวัดเชียงใหม่

ตัวแปรอิสระ	a	b	t	R ²	ผลการทดสอบสมมติฐาน
เพศหญิง ¹	9.693	-1.584	-4.320*	0.034	X
อายุ	13.321	-0.103	-7.581*	0.097	X
การศึกษา	3.436	0.590	24.997*	0.539	✓
อาชีพ ²					
- ผู้ปฏิบัติงานใช้วิชาชีพ	7.928	5.006	10.987*	0.184	✓
- ผู้ปฏิบัติงานด้านอื่นๆ	9.772	-1.841	-5.221*	0.048	X
รายได้ (Log)	-8.430	4.468	12.578*	0.228	✓
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	10.635	-0.072	-9.663*	0.149	X
การรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด	4.494	0.742	18.916*	0.401	✓
ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด	3.453	0.962	18.069*	0.379	✓
ความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด	-2.267	0.309	19.302*	0.411	✓
ความคาดหวังประ โยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ³	5.890	4.901	17.264*	0.358	✓

หมายเหตุ a = ค่าคงที่

b = สัมประสิทธิ์การถดถอย

R² = สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ

t = สถิติการทดสอบแบบที

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05

✓ = มีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

x = ทิศทางไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

¹เพศชาย = กลุ่มอ้างอิง

²ผู้ไม่ประกอบอาชีพ = กลุ่มอ้างอิง

³ไม่คาดหวัง = กลุ่มอ้างอิง

พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดกับเพศ

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า เพศหญิงน่าจะมีพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดดีกว่าหรือเหมาะสมกว่าเพศชาย ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดกับตัวแปรเพศ พบว่า เพศหญิงมีพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ไม่ดีกว่าเพศชาย กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบกับเพศชายนั้น เพศหญิงมีแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด เหมาะสมน้อยกว่าเพศชาย ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีทิศทางเป็นไปในทางตรงกันข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ทางลบ และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 และเมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) พบว่า ตัวแปรเพศสามารถอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดได้เพียงร้อยละ 3.4 จึงสรุปว่า เพศมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า เพศชายมีโอกาสทำกิจกรรมในเชิงเศรษฐกิจ พร้อมทั้งมีบทบาทในสังคมและชุมชนมากกว่าเพศหญิง จึงมีความคุ้นเคยกับการคิดวางแผน การคาดการณ์ล่วงหน้า จึงสามารถเชื่อมโยงเหตุและผลอันเนื่องมาจากปัญหาขยะมูลฝอย ทำให้สามารถคิดวางแผน และนำไปสู่การแสดงออกถึงพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดดีกว่าหรือเหมาะสมกว่าเพศหญิง ประกอบกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดตามหลักการ 7Rs เป็นเรื่องค่อนข้างใหม่ยังไม่รู้จักเป็นที่แพร่หลาย ดังนั้นกลุ่มที่จะได้รับข้อมูลเรื่องดังกล่าวก่อนมักจะเป็นกลุ่มที่มีบทบาททางสังคมซึ่งส่วนใหญ่ก็คือผู้ชาย อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ยังไม่ได้ควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆ ดังนั้นจึงต้องพิจารณาความสัมพันธ์นี้อีกครั้งในการวิเคราะห์การแปรผันหลายทางเพื่อดูทิศทางความสัมพันธ์ เมื่อมีการควบคุมตัวแปรอิสระอื่นๆ ว่าทิศทางความสัมพันธ์จะคงเดิมหรือเปลี่ยนไปจากเดิมหรือไม่ อย่างไร

พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดกับอายุ

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า ความเหมาะสมของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดน่าจะแปรผันตามอายุ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดกับตัวแปรอายุ พบว่า ความเหมาะสมของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดแปรผกผันกับอายุ ซึ่งมีทิศทางเป็นไปในทางตรงกันข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ทางลบ และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 และเมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) พบว่า ตัวแปรอายุสามารถอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดได้เพียงร้อยละ 9.7 อาจจะกล่าวได้ว่า อายุมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ซึ่ง

อาจจะมีสาเหตุมาจาก ในอดีตยังไม่เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะปัญหาขยะมูลฝอยที่มีปริมาณไม่มาก สามารถนำไปจัดการได้ จึงไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน การให้ความรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดอาจจะยังไม่แพร่หลาย รวมทั้งผู้ที่มีอายุมากกว่าอาจเคยชินกับการเป็นอยู่ดั้งเดิมอาศัยธรรมชาติในอดีตที่สามารถรองรับปริมาณขยะที่เพิ่มขึ้นได้ จึงไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสมกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งต่างจากผู้ที่มีอายุน้อยกว่าที่มีโอกาสรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อม ได้รับทราบถึงเทคโนโลยีหรือวิทยาการใหม่ๆ ที่เป็นการช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอย เช่น การนำกระดาษหรือพลาสติกไปผ่านกระบวนการแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ หรือการคัดแปลงสิ่งของเหลือใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างอื่น ๆ จากเหตุผลดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่ามีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด เหมาะสมกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาดังกล่าวอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ เพราะการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ยังไม่ได้ควบคุมอิทธิพลจากตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ดังนั้นจึงต้องศึกษาในขั้นต่อไปเพื่อดูความสัมพันธ์ เมื่อมีการควบคุมตัวแปรอิสระอื่นๆ ว่าความสัมพันธ์และทิศทางความสัมพันธ์จะคงเดิมหรือเปลี่ยนไปจากเดิมหรือไม่ อย่างไร

พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดกับการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดกับตัวแปรการศึกษา พบว่าความเหมาะสมของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดแปรผันตามการศึกษา ซึ่งมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ทางบวก และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) พบว่า ตัวแปรการศึกษาสามารถอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดได้ถึงร้อยละ 53.9 อาจกล่าวได้ว่าการศึกษาน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ผลต่อพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ทั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจากผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าน่าจะมีความรู้รอบตัวมาก มีความเข้าใจต่อปัญหาต่างๆ อย่างรวดเร็ว สามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาได้ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ค่านิยมและทักษะความชำนาญ อันจะส่งผลให้บุคคลมีแนวคิดและวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ประกอบกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดตามหลักการ 7Rs มีลักษณะค่อนข้างเป็นนามธรรม มีการเชื่อมโยงจากสาเหตุไปสู่ผล อาศัยการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ผู้ที่มีการศึกษาสูงจึงน่าที่จะทำความเข้าใจได้ดีกว่าและนำไปปฏิบัติได้เหมาะสมมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย

พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดกับอาชีพ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ได้จัดกลุ่มข้อมูลการศึกษาเป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้ที่ไม่ประกอบอาชีพเป็นกลุ่มอ้างอิง เปรียบเทียบกับผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ (ผู้ปฏิบัติงานบริหาร งานจัดการ และข้าราชการ, เสมียนพนักงานและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง) และผู้ปฏิบัติงานด้านอื่นๆ (ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้า, บริการ, ผู้ทำงานกลสิกรรม เลี้ยงสัตว์ ทำงานป่าไม้, ช่างและผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิตการขนส่งและกรรมกร) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดกับตัวแปรอาชีพ พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพมีพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ดีกว่าผู้ไม่ประกอบอาชีพ กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ไม่ประกอบอาชีพนั้น ผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ มีพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดเหมาะสมกว่า ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ทางบวก และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 และเมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพสามารถอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดได้ร้อยละ 18.4 กล่าวโดยสรุปได้ว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจาก ผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพเป็นอาชีพที่ต้องอาศัยความรู้ ทักษะ และความเชี่ยวชาญเฉพาะทางมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ซึ่งส่งผลต่อแนวความคิด อุดมการณ์ และเกิดพฤติกรรมในการจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่นการจัดการขยะมูลฝอยดีกว่าผู้ไม่ประกอบอาชีพ และเมื่อพิจารณาในกรณีของผู้ปฏิบัติงานด้านอื่นๆ กับผู้ไม่ประกอบอาชีพพบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านอื่นๆ มีพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดไม่เหมาะสมกว่าผู้ไม่ประกอบอาชีพ ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีทิศทางเป็นไปในทางตรงกันข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ทางลบ และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 และเมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) พบว่า ตัวแปรอาชีพสามารถอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดได้เพียงร้อยละ 4.8 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปฏิบัติงานด้านอื่นๆ ต้องใช้เวลาในการทำงานมาก จึงไม่สามารถดูแลเอาใจใส่กับเรื่องในครัวเรือนมากเท่ากับผู้ไม่ประกอบอาชีพ อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาดังกล่าวอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ เพราะการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ยังไม่ได้ออกด้วยอิทธิพลจากตัวแปรอื่น ดังนั้นจึงต้องศึกษาในขั้นต่อไปเพื่อดูทิศทางความสัมพันธ์ เมื่อมีการควบคุมด้วยตัวแปรอิสระอื่นๆ แล้วทิศทางความสัมพันธ์จะเปลี่ยนไปจากเดิมหรือไม่

พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดกับรายได้

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า ความเหมาะสมของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดน่าจะแปรผันตามรายได้ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดกับตัวแปรรายได้ พบว่า ความเหมาะสมของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดแปรผันตามรายได้ ซึ่งมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ทางบวก และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) พบว่า ตัวแปรรายได้สามารถอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดได้ร้อยละ 22.8 กล่าวโดยสรุปได้ว่ารายได้ น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ผลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ทั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจากผู้ที่มีรายได้สูงกว่ามีทุนทรัพย์ในการจัดหาอุปกรณ์เพื่อช่วยในการลดปริมาณขยะเช่น ถังและถังขยะแยกประเภทขยะมูลฝอย สารเคมีและถังที่ใช้ในการทำปุ๋ยหมักหรืออาจจะสามารถเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่มีอายุการใช้งานยาวนานซึ่งมีราคาค่อนข้างสูงมาใช้ในครัวเรือนได้มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาดังกล่าวอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ เพราะการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ยังไม่ได้ควบคุมอิทธิพลจากตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ ดังนั้นจึงต้องศึกษาในขั้นต่อไปเพื่อดูความสัมพันธ์ดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง

พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดกับระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า ความเหมาะสมของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดน่าจะแปรผันตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดกับตัวแปรระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน พบว่า ความเหมาะสมของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดแปรผกผันกับระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ซึ่งมีทิศทางเป็นไปในทางตรงกันข้ามกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ทางลบ และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 และเมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) พบว่า ตัวแปรระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนสามารถอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดได้ร้อยละ 14.9 จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าวแสดงว่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ อาจจะยังสรุปไม่ได้ว่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดอย่างชัดเจน เนื่องจากการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ยังไม่ได้ควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆ ดังนั้นจึงต้องพิจารณาความสัมพันธ์นี้อีกครั้งในการวิเคราะห์การแปรผันหลายทาง

พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดกับการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

ด้วยเหตุผลที่ว่า ผู้ที่มีการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดในระดับสูงกว่า น่าจะมีพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดดีกว่าผู้ที่มีการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดในระดับต่ำกว่า การศึกษาครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า ความเหมาะสมของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด น่าจะแปรผันตามคะแนนการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดกับตัวแปรการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดพบว่า ความเหมาะสมของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดแปรผันตามคะแนนของการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ซึ่งมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ทางบวก และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 และเมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) พบว่า ตัวแปรการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด สามารถอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดได้ถึงร้อยละ 40.1 จึงสรุปได้ว่าการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดกับความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า ความเหมาะสมของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดน่าจะแปรผันตาม คะแนนความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดกับตัวแปรความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด พบว่า ความเหมาะสมของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดแปรผันตามคะแนนความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ซึ่งมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ทางบวก และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 และเมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) พบว่า ตัวแปรความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด สามารถอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดได้ถึงร้อยละ 37.9 จึงสรุปได้ว่าความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดกับความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า ความเหมาะสมของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดน่าจะแปรผันตาม คะแนนความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดกับตัวแปรความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด พบว่า ความเหมาะสมของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดแปรผันตามคะแนนความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ซึ่งมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ทางบวก และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 และเมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) พบว่า ตัวแปรความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด สามารถอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดได้ถึงร้อยละ 41.1 แต่อย่างไรก็ตามการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ อาจยังสรุปไม่ได้ว่าความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดอย่างชัดเจน เนื่องจากการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ยังไม่ได้ควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆ ดังนั้นจึงต้องพิจารณาความสัมพันธ์นี้อีกครั้งในการวิเคราะห์การแปรผันหลายทางเพื่อดูทิศทางความสัมพันธ์ เมื่อมีการควบคุมตัวแปรอิสระอื่นๆ ว่าทิศทางความสัมพันธ์จะคงเดิมหรือเปลี่ยนไปจากเดิม

พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดกับความคาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า ผู้ที่คาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด น่าจะมีพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดดีกว่าผู้ที่ไม่คาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดกับตัวแปรความคาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด พบว่า ผู้ที่คาดหวังประโยชน์มีพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ดีกว่าผู้ที่ไม่คาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่คาดหวังประโยชน์ ผู้ที่คาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด มีแนวโน้มพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด เหมาะสมกว่า ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวมีทิศทางเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ทางบวก และความสัมพันธ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 และเมื่อพิจารณา

สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2) พบว่า ตัวแปรความคาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดสามารถอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดได้ถึงร้อยละ 35.8 จึงสรุปได้ว่าความคาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

จากการวิเคราะห์การแปรผันสองทางซึ่งผู้ศึกษาได้ใช้การวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่ายเพื่อทดสอบสมมติฐาน สรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 สำหรับตัวแปรอิสระที่มีทิศทางความสัมพันธ์เป็นไปตามสมมติฐาน ได้แก่ การศึกษา ผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ รายได้ การรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด และความคาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ส่วนตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญ แต่มีทิศทางความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ เพศ อายุ ผู้ปฏิบัติงานด้านอื่นๆ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นผลการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่ายซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับสองตัวแปรเท่านั้น ดังนั้นเมื่อต้องการทราบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดกับตัวแปรอิสระทุกตัวอย่างแท้จริง จึงต้องศึกษาความสัมพันธ์ในระดับหลายตัวแปรที่จะกล่าวถึงในขั้นตอนต่อไป

3.3.2 ผลการวิเคราะห์การแปรผันหลายทาง (multivariate analysis)

ในส่วนของการวิเคราะห์การแปรผันหลายทางนี้ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดกับตัวแปรอิสระทั้ง 11 ตัว ผู้ศึกษาได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (multiple regression analysis) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน โดยมีรายละเอียดของผลการศึกษาดังต่อไปนี้

3.3.2.1 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (multiple regression analysis)

ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุ เป็นการศึกษาว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายการแปรผันของตัวแปรตามได้เท่าใด และเมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรตัวอื่นแล้ว ตัวแปรอิสระตัวใดบางที่อธิบายการแปรผันของตัวแปรตาม แต่ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุนั้นมีข้อจำกัดประการหนึ่งคือ ตัวแปรอิสระแต่ละตัวจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันมาก บางตำรากำหนดไว้ว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่ควรสูงเกินกว่า 0.65 (บุญใจ ศรีสถิตนราฎร, 2547: 323) บางตำรากำหนดไว้ว่าไม่

ควรสูงเกินกว่า 0.75 (สุชาติ ประสิทธิ์-รัฐสินธุ์, 2544: 492) เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาที่เรียกว่า ความสัมพันธ์พหุร่วมเชิงเส้น (multicollinearity)

ผลจากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (correlation coefficients) ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัว (ตารางที่ 14) พบว่า จำนวนปีที่ศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมากกับตัวแปรอิสระหลายตัวแปรด้วยกัน ได้แก่ ความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการศึกษาสูงถึง 0.739) ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการศึกษาเท่ากับ 0.736) ความคาดหวังประโยชน์การจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการศึกษาเท่ากับ 0.689) และการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการศึกษาเท่ากับ 0.667) การที่ตัวแปรการศึกษามีความสัมพันธ์ในเชิงสถิติอย่างมากกับตัวแปรอิสระถึงสี่ตัว หากนำตัวแปรการศึกษาเข้ามารวมในการวิเคราะห์ถดถอยพหุ น่าจะก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์พหุร่วมเชิงเส้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จะตัดตัวแปรการศึกษาออกจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุ และเก็บตัวแปรความตระหนัก ความรู้ ความคาดหวังประโยชน์ และการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด เนื่องจากตัวแปรทั้งสี่นี้มีความสัมพันธ์อย่างมากกับการศึกษาและสามารถให้ความหมายแทนกันได้อยู่แล้วในเชิงทฤษฎี กล่าวคือยังมีการศึกษาสูง ยังมีแนวโน้มที่จะคาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ตลอดจนมีระดับความรู้ความตระหนัก มีการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดในระดับสูงตามไปด้วย

นอกจากตัวแปรการศึกษาแล้ว ยังน่าสังเกตว่า ตัวแปรความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด และความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดเป็นอีกคู่หนึ่งที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในระดับที่สูงกว่าเกณฑ์เล็กน้อย (ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการศึกษาเท่ากับ 0.660) อย่างไรก็ตามเพื่อสามารถพิสูจน์สมมติฐานของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามตามกรอบการศึกษาครั้งนี้ให้มากที่สุดจึงจะยังคงตัวแปรทั้งสองไว้ในวิเคราะห์ถดถอยพหุ ดังแสดงในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
เพศหญิง ¹	1.000										
อายุ	-0.050	1.000									
การศึกษา	-0.108	-0.491	1.000								
อาชีพ ²											
- ผู้ปฏิบัติงานในวิชาชีพ	-0.076	-0.187	0.487	1.000							
- ผู้ปฏิบัติงานด้านอื่นๆ	-0.119	-0.070	-0.303	-0.515	1.000						
รายได้ (Log)	-0.225	-0.216	0.611	0.354	-0.106	1.000					
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	0.047	0.409	-0.612	-0.237	0.233	-0.544	1.000				
การรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด	0.015	-0.285	0.667	0.422	-0.288	0.426	-0.402	1.000			
ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด	0.013	-0.339	0.736	0.370	-0.218	0.482	-0.470	0.513	1.000		
ความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด	-0.048	-0.275	0.739	0.403	-0.293	0.482	-0.477	0.592	0.660	1.000	
ความคาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ³	0.042	-0.356	0.689	0.306	-0.205	0.422	-0.463	0.605	0.491	0.529	1.000

¹เพศชาย = กลุ่มอ้างอิง

²ผู้ไม่ประกอบอาชีพ = กลุ่มอ้างอิง

³ไม่คาดหวัง = กลุ่มอ้างอิง

ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุต้องได้นำตัวแปรอิสระทั้ง 10 ตัวเข้าวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อพิจารณาว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระแต่ละตัวจะเปลี่ยนแปลงไปจากความสัมพันธ์ที่พบในการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่ายหรือไม่ ภายหลังจากควบคุมด้วยอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆ ผลการวิเคราะห์ พบว่า เพศหญิง ผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน การรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ความรู้ ความตระหนัก และความคาดหวังประ โยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดยังคงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปรอิสระบางตัวมีทิศทางความสัมพันธ์เปลี่ยนไปจากเดิม กล่าวคือ ในการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดแปรผกผันกับระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน แต่ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุความสัมพันธ์ดังกล่าวกลับมีทิศทางตรงกันข้าม ภายหลังจากควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระตัวอื่นๆ เมื่อย้อนกลับไปพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (ในตารางที่ 14) พบว่า ตัวแปรระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนกับตัวแปรอายุมีค่าความสัมพันธ์ระหว่างกันค่อนข้างสูง ($r = 0.409$) ดังนั้นเมื่อยังไม่ได้มีการควบคุมอิทธิพลของอายุในการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย ตัวแปรอายุก็อาจจะเข้ามาร่วมมีอิทธิพล ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดมีทิศทางที่ผิดปกติดังไปจากสมมติฐาน แต่เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอายุและตัวแปรอิสระอื่นๆแล้วจะพบว่า ตัวแปรระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีความสัมพันธ์ทางบวก และยังคงมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลานานกว่าย่อมเกิดความรักความผูกพันกับชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ จึงมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน

ส่วนตัวแปรอายุ ผู้ปฏิบัติงานด้านอื่นๆ และรายได้นั้น เมื่อนำมาวิเคราะห์ถดถอยพหุกลับไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม กล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดกับตัวแปรทั้งสามในการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่ายนั้นเป็นความสัมพันธ์วงตัวแปรดังกล่าวทำหน้าที่เป็นเพียงตัวแปรแทรกกลางที่สะท้อนอิทธิพลจากตัวแปรอิสระอื่นๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากความสัมพันธ์ดังกล่าวยังไม่ได้ควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆ จึงอาจได้รับอิทธิพลจากตัวแปรอิสระอื่นๆ

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ถดถอยพหุของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดของ
ครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลสันทรายหลวง จังหวัดเชียงใหม่

ตัวแปรอิสระ	b	Beta	t
(a)	0.454		0.311
เพศหญิง ¹	-1.564	-0.181	-6.357*
อายุ	-0.019	-0.058	-1.822
อาชีพ ²			
- ผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ	0.899	0.077	2.157*
- ผู้ปฏิบัติงานด้านอื่นๆ	-0.013	-0.002	-0.047
รายได้	0.432	0.046	1.256
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	0.017	0.091	2.452*
การรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด	0.271	0.231	6.063*
ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด	0.358	0.229	5.940*
ความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด	0.096	0.199	4.902*
ความคาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย- ณ แหล่งกำเนิด ³	1.854	0.226	6.156*
$R^2 = 0.622$	$F = 86.514^*$	$n = 537$	
(a) = ค่าคงที่	b = สัมประสิทธิ์การถดถอย		
Beta = สัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน	t = สถิติการทดสอบแบบที		
R^2 = สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ	F = สถิติการทดสอบแบบเอฟ		
* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05	n = ขนาดตัวอย่าง		
¹ เพศชาย = กลุ่มอ้างอิง	² ผู้ไม่ประกอบอาชีพ = กลุ่มอ้างอิง	³ ไม่คาดหวัง = กลุ่มอ้างอิง	

การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (ตารางที่ 15) แสดงว่า เมื่อมีการควบคุมอิทธิพลของตัวแปรอิสระ
อื่นๆแล้วมีตัวแปรอิสระ 7 ตัว ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 และสามารถร่วมอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมการจัดการ
ขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดได้ประมาณร้อยละ 62.2 ($R^2 = 0.622$) ซึ่งตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัว ได้แก่
เพศ ผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน การรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะ
มูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ความตระหนัก
เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด และความคาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะ
มูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด

3.3.2.2 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

เนื่องจากในการวิเคราะห์ถดถอยพหุเป็นการนำตัวแปรอิสระไปวิเคราะห์พร้อมกันทุกตัวตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเพิ่มการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) เพื่อหาว่าแบบจำลองทางสถิติที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระตัวกับตัวแปรตามได้ดีที่สุด ประกอบด้วยตัวแปรอิสระตัวใดบ้าง (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอนของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดของครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลสันทรายหลวง จังหวัดเชียงใหม่

ตัวแปรอิสระ	b	Beta	t	R ²	R ² _{change}
(a)	1.871				
ความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย					
ณ แหล่งกำเนิด	0.089	0.185	4.645 [*]	0.411	0.411
การรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย					
ณ แหล่งกำเนิด	0.274	0.234	6.138 [*]	0.510	0.099
ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย					
ณ แหล่งกำเนิด	0.364	0.233	6.257 [*]	0.549	0.039
เพศหญิง ¹	-1.589	-0.184	-6.785 [*]	0.581	0.032
ความคาดหวังประโยชน์จากการจัดการ					
ขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ²	1.849	0.226	6.347 [*]	0.610	0.029
ผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ ³	1.008	0.086	2.819 [*]	0.616	0.006

F = 141.725^{*}

n = 537

(a) = ค่าคงที่ b = สัมประสิทธิ์การถดถอย Beta = สัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน

R² = สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ

^{*} = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05

t = สถิติการทดสอบแบบที

F = สถิติการทดสอบแบบเอฟ

n = ขนาดตัวอย่าง

¹เพศชาย = กลุ่มอ้างอิง

²ไม่คาดหวัง = กลุ่มอ้างอิง

³ผู้ไม่ประกอบอาชีพ = กลุ่มอ้างอิง

จากตารางที่ 16 พบว่า มีตัวแปรอิสระ 6 ตัวที่สามารถอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 ได้แก่ ความตระหนัก การรับสาร ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด เพศ ความคาดหวังประโยชน์จาก

การจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด และผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ ซึ่งตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัว สามารถอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ได้ร้อยละ 61.6 จากการวิเคราะห์พบสิ่งที่น่าสนใจคือ ตัวแปรความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด เพียงตัวแปรเดียวสามารถอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ได้ดีที่สุดถึงร้อยละ 41.1 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.185 หมายความว่าถ้าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสันทรายมีคะแนนความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดเพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะมีผลให้คะแนนพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดเพิ่มขึ้น 0.185 คะแนน ทั้งนี้อธิบายได้ว่า พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น น่าจะเกิดจากปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งคือการตระหนักหรือการรู้สึกลำบากถึงความสำคัญของการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด เมื่อบุคคลมีความตระหนักแล้วก็น่าจะนำไปสู่การมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติ และท้ายที่สุดน่าจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดที่เหมาะสม

ตัวแปรที่มีความสำคัญรองลงมาก็คือ การรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ซึ่งสามารถอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.9 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.234 หมายความว่าถ้าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสันทรายมีคะแนนการรับสารเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดเพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะมีผลให้คะแนนพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดเพิ่มขึ้น 0.234 คะแนน ทั้งนี้เพราะการรับข่าวสารทั้งจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลยังมีปริมาณมากเท่าใดน่าจะยิ่งทำให้บุคคลนั้นเป็นผู้มีความรอบรู้ มีข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดได้อย่างเหมาะสม

ตัวแปรความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดเป็นตัวแปรในลำดับต่อมาที่สามารถอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.9 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.233 หมายความว่าถ้าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสันทรายมีคะแนนความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดเพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะมีผลให้คะแนนพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดเพิ่มขึ้น 0.233 คะแนน ด้วยเหตุผลที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดจะต่างจากความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยที่ปลายเหตุ เช่น การแยกประเภทขยะมูลฝอย และการนำขยะสดไปทำปุ๋ยหมัก เป็นต้น การจัดการขยะมูลฝอยที่ต้นเหตุเป็นการป้องกันและขจัดปัญหาที่ต้นเหตุ การจัดการขยะมูลฝอยด้วยวิธีดังกล่าวมีลักษณะเป็นนามธรรม ต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงต้นตอและผลที่จะตามมาของปัญหาขยะมูลฝอยอย่างชัดเจน ดังนั้นผู้ที่มิระดับคะแนนความรู้มากกว่า ก็น่าจะนำไปสู่พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดอย่างเหมาะสมมากขึ้นตามไปด้วย

ตัวแปรอันดับต่อไปที่สามารถอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ได้แก่ เพศ ซึ่งสามารถอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.2 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐานเท่ากับ -0.184 หมายความว่าผู้หญิงจะมีคะแนนพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะ มูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดน้อยกว่าผู้ชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันผู้ชายเข้ามามีบทบาทในกิจกรรมของครัวเรือนมากขึ้น เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้หญิง รวมทั้งมักจะเป็นผู้นำครอบครัวหรืออาจจะเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว จึงทำให้มีโอกาสนิสัยมากกว่าผู้หญิง และมีโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกลุ่มบุคคลอื่น เช่น เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา หรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ซึ่งน่าจะก่อให้เกิดพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดที่ดีกว่าผู้หญิง และเหตุผลอีกประการหนึ่งคือ การที่ผู้ชายอาจจะมีบทบาททางและกิจกรรมในระดับชุมชนมากกว่าผู้หญิง จึงเป็นสิ่งกระตุ้นทำให้ทราบถึงปัญหาของชุมชนมากกว่า โดยเฉพาะในเรื่องขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดตามหลักการ 7Rs ซึ่งเป็นเรื่องที่ค่อนข้างใหม่และผู้ที่ทราบก่อนก็มักอยู่ในกลุ่มผู้ที่มีบทบาทในชุมชน รวมทั้งผู้ชายมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจในเรื่องวิทยาการใหม่ๆและเทคโนโลยีที่ทันสมัย อาจจะนำไปสู่การปฏิบัติที่เหมาะสม ซึ่งต่างจากผู้หญิงที่มักมีการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดแบบเดิมๆ ที่ปฏิบัติมาอย่างไรก็ตามยังไม่อาจสรุปได้ชัดเจนว่าเหตุใดผู้ชายจึงมีพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะ มูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดเหมาะสมกว่า ซึ่งในส่วนนี้ควรมีการดำเนินการศึกษาต่อไปในอนาคต

ตัวแปรในลำดับถัดมาคือ ความคาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ซึ่งสามารถอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.9 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.226 หมายความว่าถ้าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสันทรายมีความคาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด จะมีคะแนนพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะ มูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดมากกว่าผู้ที่ไม่มีความคาดหวังประโยชน์จากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด 0.226 คะแนน ทั้งนี้เนื่องจากผลประโยชน์ตอบแทนเป็นสิ่งดึงดูดใจที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม โดยเฉพาะผลประโยชน์ตอบแทนที่เป็นรูปธรรม ในรูปของสิ่งของและเงินทองที่เป็นสิ่งล่อใจให้บุคคลประพฤติปฏิบัติตามด้วยการนำของเหลือใช้กลับมาใช้ซ้ำ เพราะโดยธรรมชาติของบุคคลมักกระทำการต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์หรือประโยชน์ที่ตนคาดหวัง ซึ่งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ยืนยันถึงความต้องการผลประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมจากการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดแล้ว อาทิเช่น การช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยในชุมชน การได้รายได้เพิ่มเติมจากการขายวัสดุเหลือใช้ และการประหยัดรายจ่ายจากการนำของเหลือใช้กลับมาใช้ซ้ำ เป็นต้น

ตัวแปรอันดับสุดท้ายในสมการพหุแบบขั้นตอนคือ ผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพจึงสามารถอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.6 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐานเท่ากับ 0.086 หมายความว่าผู้ที่ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ จะมี

คะแนนพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดสูงกว่าผู้ที่ไม่ทำงาน ทั้งนี้ น่าจะเนื่องมาจาก ผู้ปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ ต้องอาศัยความรู้ ทักษะ ความชำนาญเฉพาะทาง จึงน่าจะได้รับการศึกษา ในระดับที่ค่อนข้างสูง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถเข้าใจถึงต้นเหตุของปัญหาขยะมูลฝอย รวมทั้ง น่าจะมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้มากกว่าผู้ที่ไม่ทำงาน

ส่วนตัวแปรที่เหลือได้แก่ อายุ ผู้ปฏิบัติงานด้านอื่นๆ รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ใน ชุมชนนั้น ไม่สามารถเพิ่มอำนาจการอธิบายการแปรผันของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ≤ 0.05 จึงถูกตัดออกจากสมการ ผลจากการศึกษา ครั้งนี้ได้สนับสนุนแนวคิดที่ว่าทั้งความรู้ ความตระหนักต่างก็น่าจะนำไปสู่พฤติกรรม